

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATerea DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR. 264
din 30.03.2016

Dosar nr.: 739/2015
Petiția nr.: 7994/17.12.2016
Petentă:
Reclamat:
Obiect: afirmațiile părții reclamate

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele și domiciliul petentului

I.1.1.

I.2. Numele și domiciliul reclamatului

I.2.1.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Prin sesizarea făcută, petenta, avocat, sesizează cu privire la afirmațiile senatorului C A. La data de 15.12.2015 aceasta a afirmat „Nu era cioban, era un agitator prost. Nu mirosea a oaie, mirosea a parfum, ca mine”

III. Procedura de citare

3.1. Urmare petiției, astfel cum a fost formulată, în temeiul art. 28 din Procedura internă de soluționare a petițiilor și sesizărilor, publicată în M.O. nr. 348 din 6 mai 2008, Colegiul director a invocat din oficiu excepția lipsei calității procesuale active a petentei și a lipsei interesului în prezenta cauză.

3.2. Prin adresele înregistrate cu nr. 7994/20.01.2016, respectiv adresa nr. 289/20.01.2016 excepțiile invocate au fost comunicate părților, fiind citați pentru data de 09.02.2016.

3.3. La termenul stabilit pentru audieri, respectiv 09.02.2016, s-a prezentat avocatul părții reclamate cu delegație la dosar.

3.4. Partea reclamată a formulat un punct de vedere, comunicat petentei prin adresa nr. 874/16.02.2016 iar punctul de vedere formulat de către petentă a fost comunicat părții reclamate prin adresa nr. 874/16.02.2016.

3.5. Partea reclamată a formulat con cluzii scrise prin adresa nr. 1183/29.02.2016 iar prin adresa nr. 1379/08.03.2016 a depus la dosar documentele doveditoare pentru cheltuielile de judecată solicitate.

3.6. Procedura legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

Sustinerile petentei.

- 4.1.1. Prin petiția formulată, petenta, avocat în Baroul Constanța, sesizează cu privire la declarațiile făcute de către partea reclamată la data de 15.12.2015 cu ocazia protestului oierilor.
- 4.1.2. Partea reclamată ar fi afirmat „Nu era cioban, era un agitator prost. Nu mirosea a oaie, mirosea a parfum, ca mine”, declarații redade în mass media, devenind astfel publice.
- 4.1.3. La data de 15.12.2015, comunitatea oierilor a protestat față de adoptarea Legii nr. 149/2015, protestul căpătând amploare și oamenii intrând în incinta curții Parlamentului României fiind întâmpinați de către partea reclamată. Partea reclamată, într-un schimb nervos de replici, partea reclamată a adresat celui care i-a rupt o foaie de hârtie, apelativul „prost”.
- 4.1.4. Petenta mai arată faptul că afirmația respectivă viza întreaga comunitate, fapt dovedit prin declarația ulterioară a părții reclamate făcută în fața presei. .
- 4.1.5. Partea reclamată a întărit cele afirmate arătând faptul că apelativul a fost unul meritat întrucât omul „Nu era cioban, era un agitator prost. Nu mirosea a oaie, mirosea a parfum, ca mine”.
- 4.1.6. Petenta arată faptul că se desprind următoarele concluzii:
- În opinia părții reclamate categoria ciobanilor este diferită de cea a manifestanților, cei din urmă fiind numiți peiorativ „agitatori”;
 - distincția între „ciobani și agitatori (în sensul de manifestanți) este realizată de către partea reclamată pe criterii de inteligență și miros corporal.
 - prin remarcile făcute cu privire la aspectele olfactive, petenta arată faptul că partea reclamată disprețuiește categoria socială în discuție. Petenta apreciază faptul că afirmațiile reclamate ating într-un mod jignitor și discriminatoriu mai multe categorii sociale, respectiv a oierilor și a celor care participă la manifestație pentru drepturile lor, a celor care utilizează parfum, a celor care nu o fac și a celor care, deși lipsiți de inteligență, ar manifesta public.
 - s-ar putea afirma faptul că, prin declarațiile făcute, nu s-a urmărit o echivalare între „prost” și „cioban” ci între „prost” și „agitator”.
 - chiar în situația în care apelativul „prost” nu era adresat oierilor, aceștia ar fi fost descalificați pe criterii de miros corporal, partea reclamată folosindu-se drept etalon pe sine.
 - de altfel partea reclamată nu s-a inclus nici în categoria ciobanilor și nici a agitatorilor (respectiv a manifestanților) ci s-a delimitat de aceste grupuri pe criterii de parfum și de inteligență.
- 4.1.7. Petenta concluzionează arătând faptul că partea reclamată a avut un comportament disprețuitor față de oieri pentru oieri pentru presupusa lor lipsă de inteligență, pentru capacitatea de mobilizare și pe criterii de miros corporal.
- 4.1.8. Prin punctul de vedere formulat, petenta solicită acordarea unui nou termen ulterior datei de 09.02.2016 întrucât citația a fost primită la data de 29.01.2016, cu mai puțin de cinci zile anterior termenului fixat.
- 4.1.9. Cu privire la excepția lipsei calității procesuale active și a lipsei de interes arată faptul că procedura internă nu e act normative, având oricum o forță juridică inferioară OG 134/2000. Așadar petenta arată faptul că oricine poate sesiza consiliul, drept garantat chiar de către Constituție.
- 4.1.10. Cu privire la lipsa calității procesuale active, petenta solicită respingerea excepției motivat de faptul că petenta a formulat petiția solicitând Consiliului să se autosesizeze.
- 4.1.11. Cu privire la excepția lipsei interesului petenta arată faptul că dreptul de petiționare este garantat prin Constituție iar negarea unui asemenea drept ar echivala cu negarea dreptului fundamental de a sesiza instituția abilitată în materie de discriminare. Petenta mai arată faptul că petiția sa ar putea fi respinsă numai dacă c.n.c.d. s-ar fi autosesizat.
- 4.1.12. Petenta mai arată faptul că orice persoană care prețuiește munca și pe cei care nu se sfiiesc să o presteze ar fi lezați de afirmațiile părții reclamate.
- 4.1.13. Petenta mai arată faptul că mitul fondator al poporului român este cel pastoral, ilustrat de balada Miorița și orice român ar fi prejudiciat de afirmațiile făcute. Mai mult, petenta arată faptul că este urmașă de oieri, fiind de naționalitate și cetățenie română, având astfel legitimitate în demersul său.

Sușinerile părții reclamate

4.2.1. Prin punctul de vedere formulat, partea reclamată solicită admiterea excepției lipsei calității procesuale active ori a lipsei interesului iar pe fond să fie respinsă cererea ca neîntemeiată, faptele imputate părții reclamate nefiind acte de discriminare.

4.2.2. La data de 15.12.2015 a avut loc protestul oierilor din România față de adoptarea Legii nr. 149/2015 privind modificarea și completarea Legii vânătorii și a protecției fondului cinegetic.

4.2.3. Partea reclamată a observat marșul și s-a oprit direct în rândul manifestațiilor pentru a le asculta nemulțumirile și revendicările tocmai în sensul de a-i ajuta, având în vedere calitatea sa de senator.

4.2.4. Inițiativa reclamatei a fost apreciată de către manifestații întrucât aveau posibilitatea de a face cunoscute revendicările direct unei persoane care putea influența soarta legislativă a actului normativ care a determinat inițierea protestelor.

4.2.5. Partea reclamată mai arată faptul că petenta a prezentat faptele în mod trunchiat încercând să creeze o situație necorespunzătoare a adevărului în privința atitudinii părții reclamate.

4.2.6. Partea reclamată arată faptul că a ieșit de mai multe ori pentru a discuta cu protestatarii purtând dialoguri civilizate. De fiecare atitudine a părții reclamate a fost aplaudată și apreciată petenta relatând doar un episod izolat susținând într-un mod apreciat ca tendențios jignirea întregii comunități de oieri prin folosirea apelativului „prost” adresat unuia dintre manifestații.

4.2.7. Realitatea faptică contrazice susținerile petentei, partea reclamată arătând faptul că a ieșit în rândul protestatarilor ulterior înregistrării propunerii legislative care viza chiar modificările solicitate de protestatari, dovada fiind chiar adresa nr. 696/15.12.2015.

4.2.8. La momentul la care a prezentat respectivul document, un manifestant din mulțime a rupt acest document, în condițiile în care acesta viza tocmai soluționarea nemulțumirilor protestatarilor.

4.2.9. Partea reclamată arată că nu a jignit comunitatea oierilor și nici comunitatea de „agitatori” ci a înțeles toate nemulțumirile acestora, depunând toate eforturile și făcând toate demersurile legale pentru soluționarea revendicărilor acestora.

4.2.10. Cu privire la **excepția lipsei calității procesuale** active, art. 36 din Codul de procedură civilă prevede „calitatea procesuală rezultă din identitatea dintre părți și subiectele raportului juridic litigiul, astfel cum acesta este dedus judecății”, calitatea procesuală activă presupunând existența identității între persoana reclamatului și care este titularul dreptului afirmat, reclamatul fiind cel care are obligația de a face dovada îndeplinirii acestei condiții.

4.2.11. Potrivit art. 5 din Procedura internă „petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa”, presupunând identitatea între persoana petentului și persoana care se consideră discriminată.

4.2.12. Titularul sesizării este o terță persoană care reclamă săvârșirea unei pretinse discriminări față de categoria socială a oierilor și față de categoria socială a „agitatorilor”, petenta fiind avocat în Baroul Constanța. Prin urmare solicită admiterea excepției și respingerea sesizării ca fiind formulată de o persoană fără calitate procesuală activă.

4.2.13. Conform art. 32 din Codul de procedură civilă, una dintre condițiile exercitării acțiunii civile este justificarea unui interes iar potrivit art. 33 CPC „interesul trebuie să fie determinat, legitim, personal, născut și actual”. Potrivit art. 7 alin. 1 și 2 din Procedura internă „(1) Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.”

4.2.14. Potrivit art. 8, alin 1 și 2 din Procedura internă „(1) Organizațiile neguvernamentale care au ca scop protecția drepturilor omului sau care au un interes legitim în combaterea discriminării au calitate procesuală activă în cazul în care discriminarea se manifestă în domeniul lor de activitate și aduce atingere unei comunități sau unui grup de

persoane. (2) Organizațiile prevăzute la alin. (1) au calitate procesuală activă și în cazul în care discriminarea aduce atingere unei persoane fizice, la cererea acesteia din urmă.”

4.2.15. Din coroborarea textelor legale menționate rezultă că interesul cu privire la sesizarea Consiliului subzistă în două situații: atunci când petentul este persoana discriminată ori atunci când petentul este o organizație nonguvernamentală, în condițiile stabilite prin lege, petenta nefiind nici persoana pretins discriminată și nici o organizație nonguvernamentală, solicitând admiterea excepției lipsei de interes.

4.2.16. Se solicită să se constate inexistența oricărei discriminări și să se respingă petiția ca fiind neîntemeiată.

4.2.17. Se arată faptul că nu sunt întrunite cumulativ condițiile necesare pentru existența unei fapte de discriminare nefiind vorba de persoane aflate într-o situație comparabilă, inexistența unui tratament discriminatoriu/degradant, inexistența unui criteriu de discriminare și condiția justificării rezonabile și obiective.

4.2.18. Raportat la motivele expuse în sesizare discriminarea ar viza pe de o parte categoria socială a oierilor – această comunitate fiind discriminată pe criteriu de miros față de alte comunități, respectiv cea a senatorilor, din care face parte reclamata iar pe de altă parte categoria socială a agitatorilor, această categorie fiind discriminată pe criterii de inteligență. Pentru a exista discriminare între categoria oierilor și alte categorii sociale este necesar să se regăsească într-o situație comparabilă sau similară cu alte categorii sociale ceea ce ar fi practic imposibil, dat fiind elementul distinctiv care constă tocmai în creșterea ovinelor și/sau comercializarea produselor rezultate în urma acestei activități.

4.2.19. În al doilea rând apelativul „prost” a vizat o singură persoană și anume persoana care a distrus documentul reprezentând dovada înregistrării inițiativei legislative. Persoana în privința căreia s-a folosit acest apelativ se regăsește într-o situație substanțial diferită de aceea în care se regăsesc ceilalți membri ai aceleiași categorii sociale, situație care este creată de comportamentul neadecvat al acesteia. Astfel nu poate fi vorba despre situații comparabile.

4.2.20. Se arată faptul că nu există un tratament injust sau degradant pentru comunitatea oierilor, simpla afirmație că „nu mirosea a oaie, mirosea a parfum ca mine” referitoare la persoana care a rupt documentul nu reprezintă expunerea comunității oierilor la un tratament injust sau degradant. Interpretarea petentei potrivit căreia mirosul de oaie ar echivala cu disprețul părții reclamate față de ciobani nu are nici o legătură cu realitatea obiectivă. Reclamata arată faptul că nu i se poate imputa că ar fi avut o atitudine disprețuitoare pe baza unei simple afirmații fără a se avea în vedere comportamentul său pe parcursul întregii zile.

4.2.21. Se mai arată faptul că nu există tratament degradant sau injust pentru categoria socială a „agitatorilor” (manifestanților). Apelativul prost a fost adresat unei singure persoane, respectiv celei persoane care a distrus documentul și nu a vizat o întreagă categorie. Termenul prost a fost folosit în sensul de persoană credulă, care se încrede ușor, naiv rațiunea folosirii acestui apelativ fiind justificată de comportamentul persoanei respective.

4.2.22. Se mai arată faptul că nu a existat nicio discriminare, nefiind aplicabil criteriul inteligenței sau al mirosului. Termenul prost a fost utilizat în sensul de „naiv, credul” caracteristici care nu au nicio legătură cu gradul de inteligență sau capacități cognitive. Afirmația cu privire la miros nu echivalează cu disprețul față de comunitatea oierilor. Aprecierea cu privire la miros se referă la portul specific al ciobanilor, respectiv șubele de blană de oaie purtate la marșul din data de 15.12.2015.

4.2.23. Partea reclamată arată faptul că nu se poate vorbi despre dispreț față de comunitatea oierilor aceasta înțelegând și susținând revendicările oierilor.

4.2.24. Se solicită respingerea cererii în principal ca urmare a admiterii excepțiilor invocat iar în subsidiar ca fiind neîntemeiată.

4.2.25. Se solicită cheltuieli de judecată, prin înscrișul depus la data 08.03.2016 fiind depusă dovada acestor cheltuieli, respectiv factura nr. 103/09.02.2016 în cuantum de 2400 lei, reprezentând servicii avocațiale.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare și încălcarea dreptului la demnitate umană fiind supuse analizei afirmațiile senatorului C A din data de 15.12.2015 respectiv “Nu era cioban, era un agitator prost. Nu mirosea a oaie, mirosea a parfum, ca mine.”

5.2. Luând act de plângere, astfel cum este formulată, Colegiul urmează a analiza excepția lipsei de interes, excepție invocată din oficiu în cauză. **În drept**, potrivit dispozițiilor **art.63 din Procedura Internă de Soluționare a Petițiilor și Sesizărilor**, care prevăd „(1) *Colegiul director se va pronunța mai întâi asupra excepțiilor de procedură, precum și asupra celor de fond care nu mai necesită, în tot sau în parte, analizarea în fond a petiției*” Colegiul urmează a se pronunța cu prioritate asupra excepției invocate.

5.3. **Procedura de soluționare a petițiilor și sesizărilor** are următoarele prevederi privind calitatea procesuală activă: „*Art. 5. Petentul este persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea faptei de discriminare împotriva sa. [...] Art. 7(1) Persoana interesată este fie persoana care se consideră discriminată și sesizează Consiliul cu privire la săvârșirea unei fapte de discriminare împotriva sa, fie una dintre persoanele prevăzute la art. 8 alin. (1) și (2) ori alte persoane care au un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane sau o comunitate împotriva căreia s-a săvârșit o faptă de discriminare.*”

5.4. În consecință Colegiul director admite excepția lipsei calității procesuale a petentei, invocată din oficiu motivat de faptul că aceasta nu a făcut dovada interesului în prezenta cauză.

5.5. Colegiul urmează a examina și cererea părții reclamante care solicită cheltuieli de judecată în cuantum de 2400 lei, reprezentând onorariu de avocat. Colegiul urmează a respinge acest capăt de cerere constatând faptul că instanța de judecată este îndrituită să se pronunțe asupra acestor aspecte.

5.6. Cu toate că s-a admis excepția lipsei calității procesuale pasive, Colegiul director urmează a analiza susținerile părții reclamante.

5.7. **În drept**, în soluționarea prezentei sesizări apreciem că sunt incidente următoarele texte de lege:

- art. 10 și art. 14 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale;
- art. 1 alin. (3), art. 16, art. 29 și art. 30 din Constituția României, revizuită în 2003;
- art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare (în continuare O.G. 137/2000).

5.8. Colegiul este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile reclamantului, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

5.9. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie

- **să fie prevăzută de lege** (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- **să urmărească un scop legitim**,
- **să fie necesară într-o societate democratică** și
- **să fie proporțională cu scopul urmărit** (Corneliu Bârsan, *Convenția europeană a drepturilor omului*, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

Ingerința să fie prevăzută de lege

5.10. **Prima cerință**, cea a **existenței unei prevederi legale**, care să reglementeze ingerința statului în exercitarea dreptului libertății de exprimare este îndeplinită de art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000. Totuși, apreciem că aceste texte de lege trebuie coroborat cu art. 2 alin. (8) din O.G. 137/2000 potrivit căruia „prevederile ordonanței nu pot fi interpretate în sensul restrângerii dreptului la libera exprimare, a dreptului la opinie și a dreptului la informație”. Apreciem că **ambele texte normative sunt previzibile și accesibile**, deși

protejează o valoare fundamentală într-o societate democratică și sunt noțiuni care au și un caracter abstract.

Ingerința să urmărească un scop legitim

5.11. Raportat la **scopul legitim urmărit** prin posibila ingerință a statului în libertatea de exprimare se urmărește protejarea demnității umane a tuturor cetățenilor din România.

Protecția demnității unor grupuri constituie un scop legitim într-o societate democratică. Pentru a se produce o atingere, încălcare a demnității umane, ca drept constituțional protejat, declarațiile, obiect al prezentei petiții, ar trebui să întrunească elementele:

- un comportament manifestat în public, având caracter de propagandă sau de instigare la ură pe criteriul etnic și religios,
- ori un comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare îndreptate împotriva unui grup de persoane legat de apartenența la un grup etnic și religios – astfel cum prevede art. 15 din O.G. 137/2000, republicată.

5.12. Colegiul director constată că primele două condiții (să existe o prevedere legală și să se urmărească un scop legitim) pentru a fi acceptată o ingerință a statului sunt îndeplinite.

Necesitatea ingerinței

5.13. **Rămâne de competența Colegiului director să stabilească dacă interferența în libertatea de exprimare „este necesară într-o societate democratică”.**

5.14. În acest demers, Colegiul director analizează dacă există motive „relevante și suficiente” care să justifice ingerința în libertatea de exprimare din perspectiva unei „nevoi imperioase” („pressing social need”).

5.15. Identificarea unei „nevoi imperioase”, respectiv necesitatea oricărei restricții privitoare la exercițiul libertății de exprimare trebuie să fie stabilită într-o manieră convingătoare, **iar autorității naționale îi revine atributul evaluării existenței unei “nevoi imperioase” susceptibile de o anumită marjă de apreciere** (Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentariu pe articole, Vol. I., Ed. All Beck, București, 2005, pag. 801.)

5.16. În conformitate cu principiul subsidiarității, statele membre dispun de o „margine de apreciere” în stabilirea limitării libertății de exprimare. Autoritățile statelor membre au un contact direct și permanent cu realitățile sociale și sunt primele care se pronunță asupra existenței unei „nevoi sociale presante”. Marginea de apreciere se va stabili potrivit standardelor minime ale CEDO. (vezi Handyside v. United Kingdom par. 48 și par. 49).

Elemente luate în considerare la stabilirea necesității ingerinței statului în libertatea de exprimare

5.17. În scopul de a determina dacă declarația obiect al prezentei sesizări constituie un discurs de ură, Colegiul va examina: **obiectivul urmărit de reclamată, contextul în care a avut loc, conținutul afirmațiilor, rolul în societate al persoanei, autor al afirmației.**

Obiectivul urmărit de reclamată

5.18. Obiectivul urmărit de reclamat este important: a dorit acesta să disemineze opinii legate de o anumită categorie profesională ori a urmărit doar informarea asupra unui subiect de interes public (vezi Jersild c. Danemarca). În acest punct, Colegiul director nu analizează intenția de a discrimina a părții reclamate, acest aspect nu are relevanță în stabilirea unei fapte de discriminare.

5.19. Colegiul apreciază că, în speță, declarațiile părții reclamate au avut rolul de a informa publicul reprezentând opinia proprie a părții reclamate care arată “nu era cioban, era doar un un agitator prost”.

Contextul în care a fost făcută afirmația

5.20. Afirmațiile făcute de către reclamată au fost făcute în contextul protestului oierilor față de adoptarea Legii nr. 149/2015 privind modificarea și completarea Legii vânătorii și

protecției fondului cinegetic. Partea reclamată a arătat faptul că s-a prezentat în mijocul protestatarilor, cu inițiativa sa legislativă de abrogare a celor două prevederi din Legea vânătorii, respectiv cea care limita numărul de câini precum și cea care limitează perioada în care pășunează oile, proiectul fiind într-un singur exemplar. Unul dintre protestatari a rupt foaia respectivă partea reclamată afirmând că acesta nu era un cioban ci un agitator.

5.21. Afirmațiile făcute au avut un rol important în sfera de dezbateră publică.

5.22. Întrebarea ar fi dacă aceste aprecieri erau necesare în contextul dezbaterii publice?

5.23. Astfel, Colegiul nu poate decât să constate faptul că în prezenta cauză nu s-a depășit sfera caracterului informativ care prezintă interes pentru opinia publică aducând atingere categoriei profesionale a oierilor, afirmațiile părții reclamate referindu-se tocmai la o persoană, apreciată de aceasta, ca nefăcând parte din categoria protestatarilor, respectiv a oierilor.

Conținutul afirmației

5.24. „Nu era cioban, era un agitator prost. Nu mirosea a oaie, mirosea a parfum, ca mine”

Modul în care au fost făcute afirmațiile

5.25. În apărarea sa, partea reclamată arată faptul că a apreciat că persoana respectivă nu ar face parte din grupul protestatarilor datorită faptului că a procedat la rupererea unui document care venea în sprijinul protestatarilor. De asemenea partea reclamată a delimitat respectiva persoană de restul protestatarilor și prin considerente de ordin olfactiv, făcând referire la mirosul respectivei categorii profesionale.

5.26. Colegiul director apreciază că exprimarea folosită nu este cea mai fericită, stereotipurile de acest gen putând ofensa membrii acestei comunități, totuși, **declarația nu atinge o limită prin care să se încalce un alt drept fundamental într-o măsură atât de gravă, încât dreptul la libertatea de exprimare să devină secundar.**

5.27. Libertatea de exprimare este prețioasă pentru orice persoană dar în mod deosebit **are un caracter indispensabil pentru persoanele alese în funcții de demnitate publică, pentru partidele politice și pentru membrii acestora**, deoarece ei reprezintă pe ce care le dau votul, răspund preocupărilor acestora și le apără interesele (a se vedea Corneliu Bârsan, Convenția Europeană a drepturilor omului, Comentată și adnotată, vol. I, pag. 750, pct. 66). Ingerința în limitele libertății de exprimare a unei persoane aflate în funcție de demnitate publică impune o aplicare strictă din partea statului.

5.28. Una din principalele caracteristici ale democrației constă în posibilitatea pe care ea o oferă de a rezolva prin dialog, fără a se recurge la violență, problemele pe care le are de soluționat un stat, **chiar și atunci când acestea sunt extrem de dificile sau stânenitoare, iar democrația se ”hrănește” din libertatea de exprimare**”. (ibidem, pct. 66). Marginea de apreciere a statelor este semnificativ redusă (îngustă) atunci când autorul declarației este un politician, persoană în funcție de demnitate publică. Totuși, este esențial pentru politicieni ca atunci când se exprimă în public să evite comentarii care pot răspândi și conduce la creșterea intoleranței (Feret v. Belgium (no. 1561/07 din 16 iul. 2009).

5.29. Totuși, o ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproportională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit. **O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul libertății de conștiință.**

5.30. Reiterăm faptul că este esențial pentru demnitari și politicieni ca atunci când se exprimă în public să manifeste o responsabilitate corespunzătoare funcției de demnitate publică pe care o dețin.

Concluzii

5.31. Colegiul director, reiterează faptul că libertatea de exprimare constituie valoarea fundamentală a unei societăți democratice și plurale. Din această perspectivă, libertatea de exprimare are un rol substanțial în rândul drepturilor fundamentale cuprinse în Constituție și constituie trunchiul comun pentru exercitarea drepturilor fundamentale din sfera comunicării. În

această sferă se includ: dreptul la libertatea presei, dreptul la libera exprimare a creațiilor artistice sau cele din zona literaturii, libertatea de predare a științei și libertatea creației. De asemenea, de acest trunchi comun se leagă și libertatea conștiinței, a religiei și libertatea de întrunire. Acest grup de drepturi asigură participarea avizată a cetățeanului la procesele sociale și politice. **Exprimarea liberă a opiniilor și credințelor, chiar și a celor nepopulare sau atipice, reprezintă condiția fundamentală a existenței unei societăți vii și capabilă de dezvoltare.**

5.32. În nenumăratele decizii asupra libertății de exprimare, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a arătat că acest drept „**acoperă nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență ori considerate inofensive, dar și acele care șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței, spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.**” (CEDO, Lingens c. Austriei,).

5.33. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a statuat, într-o formulă care este preluată aproape ca o clauză de stil în toată jurisprudența sa subsecventă în materie, că “**libertatea de exprimare, garantată de art.10 parag.1, constituie unul din fundamentele esențiale ale unei societăți democratice și una din condițiile primordiale ale progresului societății și împlinirilor personale. Subiect al paragrafului 2 al Articolului 10, Libertatea de expresie include „nu numai informațiile și ideile primite favorabil sau cu indiferență [de opinia publică] ori considerate inofensive, dar și pe acelea care offensează, șochează sau deranjează. Acestea sunt cerințele pluralismului, toleranței și spiritului deschis, fără de care nu există societate democratică.”** (CEDO, între altele, Lingens vs. Austria, Oberschlick vs. Austria, Sunday Times vs. U.K., Observer și Guardian vs. U.K., Castells vs. Spania, Thorgeirson vs. Islanda, Jersild vs. Danemarca, Goodwin vs. U.K., De Haes și Gijels vs. Belgia, Dalban vs. România).

5.34. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a fundamentat necesitatea protejării libertății de exprimare în primul rând pe valoarea pe care acesta o reprezintă ca mijloc pentru a asigura buna funcționare a unei societăți democratice.

5.35. **În speța de față nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare, partea reclamată urmărind să sublinieze anumite aspecte apreciate ca negative.**

5.36. Trebuie avute în vedere stereotipurile, atât cele pozitive, cât și cele negative, atât de către societate în general cât și de politicieni, rolul acestora fiind deosebit de important în formarea unei societăți care își respectă toți semenii săi, fără niciun fel de deosebire.

5.37. **Pentru considerentele de mai sus, având în vedere obiectivul urmărit de către reclamată, conținutul declarației, contextul în care a avut loc, conținutul declarației, rolul în societate a persoanei, autor al afirmației,** constatăm că în speță „nu este necesară într-o societate democratică” o ingerință în libertatea de exprimare, fapta sesizată nu constituie contravenție potrivit prevederilor art. 2 alin. (1) și art. 15 din O.G. 137/2000, republicată

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20. alin.2, din O.G.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Admite excepția lipsei calității procesuale a petentei, invocată din oficiu conform prevederilor art. 5 și art. 7 ale **Procedurii de soluționare a petițiilor și sesizărilor**, cu unanimitate de voturi;

2. Asupra capătului de cerere privind returnarea cheltuielilor de judecată solicitate de către partea reclamată, Colegiul director arată faptul că sigura îndrituită a se pronunța cu privire la acestea este instanța de judecată.

3. Pe fond, Faptele sesizate nu întrunesc elementele constitutive ale art. 2 alin. (1) coroborat cu art. 15 din O.G. 137/2000, republicată, declarațiile se încadrează în limitele

libertății de exprimare prevăzute de art.2 alin.(8) din același act normativ, cu unanimitate de voturi.

4. O copie a prezentei hotărâri va fi comunicată părților.

VII. Modalitatea de plată a amenzii

Nu este cazul

VIII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

LAZĂR MARIA – Membru

MANOLE PETRE-FLORIN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Red/mot: TB/RB
29.04.2016

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.